TRAFICUL DE COPII: ASPECTE TEORETICE ŞI PRACTICE

Irina CEBAN

CZU: 343.62 ***irinaceban1997@gmail.com***

This article is about the importance of discussing such a crime as child trafficking, as well as analysis of the corpus delicti for the correct qualification of the crime to avoid incorrect application of the article. A number of proposals for improving the criminal legal system are given at the end of the article.

Problema infracţiunii traficului de copii este ridicată la rang internaţional ca una dintre cele mai periculoase infracţiuni săvârşite împotriva persoanei, care nu a atins vârsta de 18 ani.

Din punctul de vedere al drepturilor omului, traficul de copii include sclavia, munca forţată, violenţa, abuzul de încredere, agresiunea fizică şi psihică, fiind pe deplin justificată aprecierea că traficul de fiinţe umane este o formă a sclaviei la început de mileniu. Sub aspect economic, traficul de copii implică: interese financiare (profituri uriaşe), reţele regionale şi internaţionale, circulaţia ilicită a banilor (spălarea banilor, care provin din trafic şi pe baza cărora se realizează activitatea de traficare).

Cu referire la originea infracţiunii cercetate, factorii care generează şi susţin traficul sunt sărăcia accentuată a victimelor, nivelul educaţional scăzut, neîncrederea în sine, eşecurile în viaţă, migraţia occidentalilor, amatori de experienţe sexuale către est, unde piaţa prostituţiei este mai tentantă. Din perspectiva valorilor sociale prejudiciate, persoanele traficate, fiind reduse la statutul de „marfă", sunt dezumanizate treptat, fiindu-le lezate sentimentele cele mai profunde, trauma suferită marcându-le întreaga evoluţie viitoare.

În doctrina penală [1, p.5; 2, p.327-329] se susţine că persoana, care în momentul săvârşirii infracţiunii a atins vârsta de 18 ani, este victima infracţiunii de trafic de fiinţe umane; prin aceasta, infracţiunea dată se deosebeşte de traficul de copii, faptă incriminată la art.206 CP RM. Momentul consumării infracţiunii este cel care contează în vederea stabilirii vârstei victimei. Este posibil ca înainte de acest moment (de exemplu, la etapa de pregătire sau chiar la etapa de

începere a executării laturii obiective a infracţiunii) victima să fie minoră.

Dacă în momentul consumării infracţiunii, victima are împlinită vârsta de 18 ani, cele săvârşite urmează a fi calificate nu în baza art.206 CP RM, dar în conformitate cu art.165 CP RM. În cazul dat, nu se atestă un concurs ideal de infracţiuni, deci nu este necesară calificarea suplimentară potrivit art.206 CP RM. Aceasta întrucât intenţia iniţială de a săvârşi traficul de copii se transformă în intenţia supravenită de a comite traficul de fiinţe umane.

Un alt aspect de delimitare a infracţiunilor prevăzute la art.165 CP RM şi de la art.206 CP RM îl reprezintă existenţa acţiunii adiacente răpirea victimei în cadrul infracţiunii traficului de fiinţe umane şi lipsa acesteia la art 206 CP RM.

Într-o asemenea situaţie, considerăm că infracţiunea de răpire a unui minor nu este absorbită de infracţiunea de trafic de copii; astfel, calificarea în cazul dat este concursul între infracţiunile incriminate la art. 206 şi la lit.e) alin.(2) art.164 CP RM, fără reţinerea elementului circumstanţial „din interes material", deoarece acesta este prezent în scopul săvârşirii traficului de copii (exploatarea sexuală; exploatare prin muncă sau servicii forţate; practicarea cerşetoriei etc.) [3, p.257]. Datorită similitudinilor dintre exploatarea sexuală din cadrul traficului de copii şi proxenitism, se va face o analiză dintre contrângere şi determinare la prostituţie, deoarece această diferenţă se exprimă ca una esenţială pentru studiul nostru.

În literatura de specialitate [4, p.34] se menţionează: „Dacă victima nu a avut libertatea să ia hotărârea de a practica prostituţia, fapta nu constituie infracţiunea de proxenetism, deoarece ea s-a realizat prin constrângere, şi nu prin determinare". De fapt, această afirmaţie dezvoltă ideea conţinută în pct.15 al Hotărârii Plenului nr.37/2004, unde, privitor la infracţiunea de proxenetism, se consemnează: „În acest caz, între prostituată şi proxenet există nişte relaţii benevole".

Victima infracţiunii de proxenitism este acea care a implinit 18 ani, prin urmare legiutorul a stabilit că consimțământul unui minor la practicarea prostituţiei este unul viciat, în pofida faptului că în coraport cu art.174 şi 175 CP RM, legiuitorul acordă libertatea sexuală persoanelor care au împlinit vârsta de 16 ani.

Anume despre constrângere la prostituţie, şi nu despre determinare la prostituţie, se menţionează în definiţia noţiunii „exploatare sexuală comercială” din pct.4.1 al Hotărârii Plenului nr.37/2004. În mod similar, la lit.c) pct.3) art.2 al Legii Republicii Moldova privind prevenirea şi combaterea traficului de fiinţe umane, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 20.10.2005, ca exemplu de exploatare a persoanei este indicată „obligarea la practicarea prostituţiei”. Altfel spus, noţiunile „determinare la prostituţie” (utilizată la art.220 CP RM) şi „constrângere la prostituţie” (care se are în vedere în art. 206 CP RM) nu pot fi compatibile. Nu este posibil concursul ideal dintre determinarea la prostituţie şi constrîngerea la prostituţie: în cazul constrângerii la prostituţie, victima nu poate să-şi dirijeze acţiunile, fiind nevoită să urmeze voinţa făptuitorului; în cazul determinării la prostituţie, victima are o alternativă, având de ales între a urma voinţa făptuitorului şi a nu se conforma acesteia.

De asemenea, analizând doctrina moldavă, am ajuns la o concluzie generală că subiectul faptei incriminate la art.206 CP RM este persoana fizică responsabilă, care la momentul săvârşirii infracţiunii a împlinit vârsta de 16 ani [5, p. 109; 6, p. 95; 7, p. 140-141].

Subiect al infracţiunii, în general, şi subiect special al infracţiunii, în special, nu poate fi considerată persoana, care contribuie la săvârşirea infracţiunii în calitate de complice, instigator sau organizator. O asemenea persoană îndeplineşte rolul de participant secundar la săvârşirea infracţiunii. Ea trebuie să îndeplinească condiţiile generale pentru existenţa subiectului infracţiunii, condiţii specificate în art.21 CP RM. În acelaşi timp, participantul secundar la săvârşirea infracţiunii poate să nu posede calităţile speciale, cerute de articolul din Partea specială a Codului penal, pentru infracţiunea la a cărei săvârşire participă (iar, chiar dacă le posedă, nu poate săvârşi infracţiunea prevăzută de acel articol, nu poate executa latura obiectivă a infracţiunii prevăzute de acel articol). Astfel, analiza sistemică a normelor 206, 208, 209 Cod penal al RM face să credem relevantă de a ridica vârsta răspunderii penale pentru comiterea infracţiunii prevăzute la art.206 CP RM la cea de 18 ani.

De asemenea, în contextul prevenirii traficării copiilor, se poate contura următoarea recomandare, care poate fi luată în consideraţie la

perfecţionarea prevederilor legale privind traficul de copii, şi anume, completarea art.206 Cod penal RM cu alin.(5), care să aibă următorul conţinut: „Liberarea de răspundere penală a persoanei, care a comis pentru prima data infracţiunea traficului de copii, a împiedicat săvârşirea infracţiunii şi, după caz, a contribuit activ la descoperirea şi la identificarea autorilor sau altor participanţi la infracţiune”.

Această completare, în primul rând, va ajuta la accelerarea descoperirii infracţiunii sau chiar poate a demascării unui grup întreg criminal, care va îmbunătăţi situaţia penală în ţară, iar în al doilea rând va promova comportamentul pozitiv al făptuitorului.

Referinţe:

1. TĂNASE, A. Infracţiunea de trafic de fiinţe umane (art.165 CP RM): obiectul juridic, obiectul material, victima. În: *Revista Naţională de Drept*, 2010, nr. 9-10. pp.42-55. ISSN 1811-0770.
2. BRÎNZĂ, S., STATI, V. Delimitarea traficului de fiinţe umane şi a traficului de copii de infracţiunile conexe. În: *Revista Institutului Naţional, Publicaţie Ştiinţifico-practică,* 2008, nr.4 (7), pp.32-41. ISSN: 1857-2405.
3. GUREV, D. *Răspunderea penală pentru răpirea unei persoane*. Chişinău: Tipografia Centrală, 2016. 344 p. ISBN 978-9975-53-970-8.
4. BRÂNZĂ, S., ULIANOVSCHI, X., STATI, V., GROSU, V., ŢURCANU, I. *Drept penal. Partea specială*. Vol. II. Chişinău: Cartier juridic, 2005. ISBN 9975-79-325-8.
5. POPOV, R. Condiţiile generale şi speciale pentru existenţa subiectului persoană fizică în cazul infracţiunilor prevăzute în capitolele XV şi XVI din partea specială a Codului penal: aspecte introductive. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2012, nr. 8(58), pp-99-111. ISSN 2345-1017.
6. *Новое уголовное право России. Особенная часть*. Под ред.: Н.Ф. КУЗНЕЦОВА Москва: Зерцало, ТЕИС, 1996. 392 с. ISBN 5-7218-0039-9.
7. ŞTEFĂNOAIA, M. Subiectul infracţiunilor privind traficul de persoane în dreptul comparat. În: *Revista Naţională de Drept,* 2015, nr. 4., pp.36-40. ISSN 1811-0770.